

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

Izdajatelj: sigov-ca
Številka certifikata: ac 97 cb d0
Potek veljavnosti: 19.09.2019

Ref. št. dokumenta: 001-3/2016/56
Čas podpisa: 16:00, 29.02.2016
Podpisnik: Boris Koprivnikar

T: 01 478 83 30
F: 01 478 83 31
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

DRŽAVNI ZBOR
REPUBLIKE SLOVENIJE
Gospod
dr. Milan Brglez
predsednik

e-naslov: gp@dz-rs.si

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR

Prejeto:	01-03-2016
Šifra:	020-07/16-185/3
Povezava:	011-02/16-5
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

Številka: 001-3/2016/56
Datum: 29. 2. 2016

Zadeva: Poslansko vprašanje Nade Brinovšek v zvezi z Državnim računalniškim oblakom – odgovor ministra za javno upravo

Zveza: Vaš dopis, številka 020-07/16-00185/0002 z dne 20. 1. 2016

Spoštovani gospod predsednik,

v prilogi Vam posredujem odgovor na pisno poslansko vprašanje poslanke Državnega zbora Republike Slovenije Nade Brinovšek, v zvezi z Državnim računalniškim oblakom.

S spoštovanjem,

Boris Koprivnikar
minister

Priloga:
- Odgovor

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, gospod dr. Milan Brglez, je dne 10. 2. 2016 name kot ministra za javno upravo naslovil pisno poslansko vprašanje poslanke Državnega zbora Republike Slovenije Nade Brinovšek, v zvezi z Državnim računalniškim oblakom, ki se glasi:

1. Kje je zastal program informatizacija javne uprave oziroma Državni računalniški oblak?
2. V kakšni fazi je napovedana uvedba elektronskega oziroma spletnega glasovanja?
3. Ali imamo za ta korak že vso potrebno infrastrukturo in vzpostavljeno zadostno računalniško pismenost?
4. V kolikem času ministrstvo za javno upravo, glede na svoje ambiciozne napovedi pričakuje, da bomo imeli v Republiki Sloveniji možnost elektronskega oziroma spletnega poslovanja z državno in javno upravo na sploh?

V nadaljevanju vam podajam svoj odgovore:

1. Kje je zastal program informatizacija javne uprave oziroma Državni računalniški oblak?

Projekti informatizacije državne oziroma javne uprave ter Državni računalniški oblak so v polnem teku in potekajo po načrtih.

Državni računalniški oblak (DRO) predstavlja računalniško infrastrukturo, ki je v lasti države in jo upravlja država. Na tej infrastrukturi se izvajajo storitve, ki uporabljajo občutljive, osebne in druge podatke in informacije, ki jih država ne želi shranjevati izven svojega okolja.

DRO je logična celota podporne infrastrukture ter strojne in računalniške programske opreme. Obsega npr. UPS sisteme, strežniške rezine, različne diskovne sisteme, dostopne terminale, različne virtualizacijske platforme, operacijske sisteme, lastniško in odprtokodno programsko opremo, nadzorne sisteme, upravljalvske sisteme, strojno in programsko definirane mrežne komponente itd.

Investicijsko-infrastrukturni del vzpostavitve DRO je bil zaključen s koncem leta 2015. Standardne storitve, ki so bile preseljene na infrastrukturo DRO, so dosegljive na enak način, kot v preteklosti, nekatere nove storitve se uporabljajo interno, nekatere pa so v fazi testiranja in preverjanja (tudi varnostnega). Ko bo dosežen ustrezen nivo za posamezno storitev in bo opravljeno tudi varnostno preverjanje, se bo dodala v centralni katalog storitev DRO.

Glavni del vpeljave DRO ni v investicijsko-infrastrukturnem delu, ki je bil uspešno zaključen, ampak v prenovi starih in vpeljavi novih storitev, ki bodo zgrajene in pripravljene za delovanje v oblaku. Za vpeljavo in objavo teh storitev, pa je potreben ustrezen razvojni cikel, ki bo temeljil na vzpostavljeni oblačni arhitekturi in novih smernicah razvoja (referenčna arhitektura, vzorčna aplikacija, generične tehnološke zahteve, podprti standardi, protokoli in formati ipd.).

Državni računalniški oblak se torej razvija skladno s pričakovanji, saj obstoječe storitve tečejo ali pa so v fazi selitve na novo infrastrukturo, začenja pa se tudi nov, oblačni razvojni cikel na področju storitev, kjer bo lahko gospodarski sektor dokazal svojo inovativnost in uveljavil razvojni potencial ter Slovenijo utrdil med vodilnimi ponudniki storitev na področju državne in javne uprave.

V skladu z načrtom implementacije državnega računalniškega oblaka, je bil prvi sistem, ki je bil nameščen na infrastrukturo DRO, carinski sistem Finančne uprave RS. Aplikacije carinskega

sistema od 30. januarja 2016 delujejo na najmodernejši tehnologiji, na zelo zmogljivi procesni, shranjevalni in komunikacijski infrastrukturi. Ne glede na to, da je ta trenutek infrastruktura DRO najbolj sodobna med infrastrukturami držav članic EU, pa je posebnost DRO implementacije, visoka stopnja zanesljivosti na podatkovnem nivoju. Od dneva namestitve se podatki carinskih sistemov obdelujejo v treh vzporednih podatkovnih zbirkah, v treh različnih sistemskih prostorih, na dveh geografsko oddaljenih lokacijah. Podatkovne zbirke so prilagojene na način, da se podatki vodijo v dveh sinhronih in dveh asinhronih kopijah. Pri tem smo dosegli poleg štirih kopij podatkov tudi geografsko razpršenost in zelo hiter prekop na rezervno kopijo v aktivnem nadomestnem informacijskem centru. Z opisano arhitekturo je dosežena podvojenost infrastrukture tudi v času remonta ali morebitne okvare na eni od treh infrastruktur.

V nadaljevanju bodo izvajane migracije po načrtu, v okviru katerega so naslednji na vrsti sistemi upravnih notranjih zadev Ministrstva za notranje zadeve, infrastrukture upravnih enot ter vzporedno ministrstev, ki so predmet načrta centralizacije IT državne uprave.

Informatizacija javne uprave v širšem smislu (hibridni oblak, razvojno-inovativni oblak) pa se bo nadaljevala z vzpostavitvijo ustreznih alternativnih organizacijskih oblik, ki so predvidene za področja, ki niso zajeta v zgornji definiciji DRO.

2. V kakšni fazi je napovedana uvedba elektronskega oziroma spletnega glasovanja?

Veljavna volilna zakonodaja z izjemo poštne glasovanja, predvidenega za oskrbovance domov za starejše, ki nimajo stalnega prebivališča v domu, za volivce, ki so na zdravljenju v bolnišnicah (drugi odstavek 81. člena Zakona o volitvah v državni zbor, v nadaljevanju: ZVDZ Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo in 54/07 – odl. US.), in za volivce, ki so vpisani v evidenco volilne pravice državljanov Republike Slovenije, ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji ali za volivce, ki so na dan glasovanja v tujini, ker tam začasno prebivajo, ki lahko glasujejo po pošti ali na diplomatsko konzularnih predstavništvi Republike Slovenije (prvi in drugi odstavek 82. člena ZVDZ) ter z izjemo »glasovanja na domu« za volivce, ki se zaradi bolezni ne morejo osebno zgledati na volišču iz 83. člena ZVDZ, ne predvideva drugih oblik glasovanja, pri katerih se ne bi zahtevalo osebne prisotnosti volivca na volišču, predvsem pa ne dopušča spletnega oziroma internetnega elektronskega načina glasovanja.

Prednosti spletnega glasovanja (tudi e-volitev) so predvsem v tehnološki posodobitvi ter poenostavitvi samega postopka glasovanja, s čimer je mogoče pričakovati povečano udeležbo na volitvah in s tem tudi večjo demokratičnost volitev. Prednosti obsegajo tudi ekonomičnost takšnih volitev, olajšanje dela volilnih organov oziroma celo odsotnost potrebe po prisotnosti volilnih odborov, kakor tudi doseganje hitrejših rezultatov volitev. Temu nasprotujejo stališča o tem, v kolikšni meri bi tak način glasovanja lahko bil resnično varčnejši, zlasti v primeru uvedbe vzporednega spletnega glasovanja h klasičnemu sistemu volitev s papirnatimi glasovnicami, ki bi ga bilo smotrno ohraniti vsaj za starejše in za tiste, ki nimajo možnosti, da bi glasovali preko interneta. Predvsem se pa pri nasprotnih stališčih pojavljajo dvomi v varnost izvedbe tovrstnih volitev. Informacijska tehnologija namreč nujno ne zagotavlja ustavne pravice neposrednega in tajnega glasovanja (80. člen Ustave Republike Slovenije) Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148 in 47/13 – UZ90,97,99.), poleg tega onemogoča tudi nadzor nad izvedbo volitev ter širši javnosti ne daje jasnega zagotovila, da objavljeni rezultat dejansko odraža voljo volivcev. Ali je glas resnično oddala oseba, za katero se volivec na spletu izdaja, ali je oseba glasovala svobodno ali je glasovala po prisilo, kakšno je varstvo osebnih podatkov in podobna vprašanja se vrstijo v mislih tistih, ki jih skrbi uvajanje spletnega glasovanja brez predhodne ureditve vsakega vprašanja posebej.

V preteklih letih je bilo pripravljenih več predlogov sprememb volilne zakonodaje, vendar so bili vsi poskusi uvedbe e-volitev zaradi nezadostne politične podpore zaenkrat neuspešni. Ob tem je smiselno opozoriti na visoko politično soglasje, ki se zahteva za sprejem sprememb temeljne volilne zakonodaje, saj je za sprejem sprememb in dopolnitev Zakona o volitvah v državni zbor je namreč potrebna dvotretjinska absolutna večina.

Ministrstvo za javno upravo se zavzema za vzpostavitev čim več elektronskih storitev javne uprave, tudi za e-volitve. Področju e-volitev se precej posvečajo tudi v okviru Sveta Evrope, kjer prav tako opozarjajo na upoštevanje vseh vidikov, predvsem pa izpostavljajo potrebo po zagotovitvi visoke ravni zaščite informacijskega sistema. (Glej gradivo dostopno na: <http://www.coe.int/t/dgap/democracy/activities/ggis/E-voting/>.) Pri uvajanju e-volitev so, poleg Slovenije, previdne tudi druge države. Tako ima v praksi e-volitve samo Estonija, ki vzporedno nudi tudi »fizično« glasovanje. Med novejšimi naj izpostavim Norveško, ki pa je po prvih poskusih uvajanja, projekt e-volitev opustila.

Glede na navedeno menim, da bo za prihodnost spletnega glasovanja ključnega pomena razvoj šifrirnih tehnologij in boljših metod zagotavljanja varnega informacijskega okolja ter seveda sistemska ureditev spletnega glasovanja v volilni in referendumski zakonodaji.

3. Ali imamo za ta korak že vso potrebno infrastrukturo in vzpostavljeno zadostno računalniško pismenost?

Na centralnem delu je informacijska infrastruktura na voljo, na nivoju 3000 volišč pa bi jo bilo potrebno še zagotoviti (strošek infrastrukture na 3000 voliščih - vzpostavitev in 7 letno vzdrževanje, je bil pred časom ocenjen na približno 18.000.000 EUR).

Glede usposobljenosti volivcev obstaja ocena, da je 250.000 imetnikov digitalnih potrdil primerno usposobljenih (pri tem bi bilo potrebno poudariti, da gre za vprašanje digitalnega razkoraka, ki sodi v pristojnost Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.).

4. V kolikem času ministrstvo za javno upravo, glede na svoje ambiciozne napovedi pričakuje, da bomo imeli v Republiki Sloveniji možnost elektronskega oziroma spletnega poslovanja z državno in javno upravo na sploh?

Ministrstvo za javno upravo že več let zagotavlja storitve elektronskega poslovanja za državljane in poslovne subjekte, v zadnjih dveh letih pa je bilo na tem področju izpeljanih oziroma zaključenih kar nekaj pomembnih aktivnosti:

a) Uspešno so bile zaključene vse operacije Evropskega socialnega sklada iz prejšnje finančne perspektive (2007 do 2013/15), katerih rezultat so nekatere nove oziroma prenovljene elektronske storitve za državljane in poslovne subjekte ter nekateri tako imenovani skupni gradniki, ki omogočajo bolj strukturiran, poenoten in cenejši razvoj in obratovanje informacijskih sistemov. Naj omenim le nekatere:

- prenovljen portal za državljane eUprava, ki poleg elektronskih vlog državljanom omogoča tudi vpogled v status reševanja oddanih elektronskih vlog in vpogled v nekatere njihove osebne podatke, ki so shranjeni v državnih evidencah podatkov; teh podatkov bo v prihodnje še več, nabor pa je odvisen od vključevanja posameznih državnih organov v sistem. Posebna pozornost pri prenovi portala je bila namenjena prilagoditvam portala za uporabo ljudem s posebnimi potrebami (na EU nivoju se direktiva o spletni dostopnosti šele pripravlja) pa tudi tistim, ki prisegajo na mobilnost;

- prenovljen portal eVEM za poslovne subjekte z novimi elektronskimi vlogami; Namenjen je samostojnim podjetnikom, gospodarskim družbam in vsem ostalim poslovnim subjektom.

Registracija podjetja in nekateri drugi postopki v fazi poslovanja so možni le preko sistema eVEM, ne glede na to ali uporabnik podjetje registrira sam ali na fizični VEM točki;

- izdelava informacijskega sistema za izvedbo elektronskih javnih naročil;
- razvoj skupnih gradnikov za izmenjavo podatkov in zagotavljanje varnosti pri poslovanju z državo.

Ob desetletnici Državnega portala za podjetja in podjetnike e-VEM je čas za novo generacijo portala, e-VEM 3.0, ki bo temeljila na tehnološki prenovi in funkcionalni nadgradnji. Gre za vzpostavitev Enotne poslovne točke (EPT), ki bo poslovnim subjektom zagotavljala elektronske postopke za poslovanje z državo po načelu »samo enkrat«. Institucijam, pristojnim za vodenje postopkov v zvezi s poslovnimi subjekti, pa bo omogočala enoten vpogled v podatke in medsebojno izmenjavo. Poleg tega bo EPT zagotavljala tudi vse informacije v zvezi s procesom poslovanja in poročanja na enem mestu. Razvoju sodobnih elektronskih storitev, bo v novi generaciji (e-VEM 3.0) sledil tudi portal e-VEM.

b) Pripravljeni so bili nekateri pomembni strateški dokumenti, ki so bili med drugim tudi podlaga za pridobitev evropskih kohezijskih sredstev za obdobje 2014-2020. V Strategiji razvoja javne uprave 2015-2020, je "učinkovita informatika, dvig uporabe e-storitev, digitalizacija, interoperabilnost informacijskih rešitev" eden od ključnih strateških ciljev s predvidenimi ukrepi navzven do končnih uporabnikov (olajšanje komuniciranja, večja uporaba) in navznoter (večja učinkovitost delovanja in izrabe virov).

c) Potrebno je omeniti tudi, da so uporabnikom na voljo še nekateri pomembni, prepoznavni in več let delujoči informacijski sistemi za državljane in poslovne subjekte (npr. eSociala, eDavki, eZdravje, eVŠ, eSodstvo, itd.) ki v Republiki Sloveniji nudijo široko paleto možnosti elektronskega oziroma spletnega poslovanja z državo in javno upravo.